

KÖNYVSZEMLE

HÍRADÁS AZ EGYETEMI KUTATÓMŰHELYEK PUBLIKÁCIÓS TERMÉKEIRŐL

Megjelent a Tudományegyetem dolgozóinak szakirodalmi munkásságát felölelő bibliográfia

A nyár folyamán megjelent az Egyetemi Könyvtár kiadványának, az Acta Bibliothecariorum új kötete, amely 268 oldalal a Tudományegyetem munkatársai által az 1955-től 1961-ig terjedő időszakban készült publikációk jegyzékét adja.

Első pillantásra némi egyhangúsággal sorakoznak egymást követően a lajstrom tételei. Fel is vetődhet, hogy mit tükrözhet ez a bibliográfia, mit jeleníthet meg az egyetem tudományos tevékenységéből, mi ad értelmet a könyvtárosok gyűjtő, feltáró, rendszerező munkájának?

Általánosságban kiolvasható belőle az egyetem munkásságának a nem kis fáradságot igénylő, az oktató munkán túl végzett az a tevékenysége, amellyel a természet, a társadalom, a megismerés titkaiba igyekeznek behatolni. Kiolvasható a kiadványból az egyetemünkön hagyományos tudományágak és az intézményünkben éppen ebben az időszokban polgárjogot nyert, egyre erősödő ismeretágra művelésének alakulása. Szükség szerűen tükrözi a jegyzék az ország általános társadalmi, politikai helyzetének változásait. A szakirodalmi munkásság egészének felölelése módot ad a kutató munka fejlődésének tanulmányozására mellett az oktatók, kutatók társadalmi gyakorlati kapcsolatainak vizsgálatára. Képet kaphatunk a fiatal oktatók tudományos előrehaladásáról. Áttekintést nyerhetünk kutatóink nemzetközi szerepléséről, külföldi folyóiratokban megjelent publikációkról. Úgy véljük, hogy e kiadvány bibliográfiai tételeiben feltüntetett szakirodalmi munkásság is demonstrálja, hogy a szegedi tudományegyetem bár múltját, hagyományait tekintve nem vetekedhet a külföldi és hazai régi alapítású egyetemekkel, de jelenünkben az ország felsőoktatási

rendszerében, a tudományegyetemek között — három karával, oktatási színvonalával, tudományos hírnevével — fontos szerepet tölt be.

A bibliográfiai eszközökkel feltárt munkásság megítélésén, értékelésén túl — nézetünk szerint — használható segédeszközzé válhat az egyetem jövőbeli tudományos arculata meghatározásának is. Tudománypolitikai célkitűzések realitásának egyik ellenőrző műszere lehet. A kutatások arányainak és irányainak jelölésekor támpontot adhat. A későbbi évekről készíthető jegyzékek — ezek folyamatos kiadását az Egyetemi Könyvtár tervébe vette — alkalmat adhatnak majd a tudományos fokozatok elnyerésében elért eredmények számbavételére és az országos távlati tudományos kutatási terv egyetemünkre eső feladatai megvalósításának ellenőrzésére.

Az egyetemi bibliográfiai munkálatok, az oktatási szakirodalmi munkásságának bibliográfiai eszközökkel történt gyűjtése és feltárása a könyvtáros munkaközösség számára nagymértékben elősegítették az egyetem kutatási területeinek beható megismerését. A 3161 bibliográfiai tételben rögzített publikációs tevékenység felöleli az egyetemünkön kutatott témák széles körét, feltárásuk módját adott a könyvtárosok számára az intézeti kutatóműhelyek részfeladataiba való betekintésre, lehetővé tette a kutatási irányok felfedését is, számos módját világítva meg az egyetemi oktató és kutató munka könyvtári eszközökkel történő további alatámasztásának.

Havasi Zoltán

Testvérlapjaink írják

„A MI EGYETEMÜNK”, MISKOLC: A Tudományos Diákkörökről

Felvetődik egy igen lényeges kérdés: mi a TDK-nak konkrét feladata? Véleményünk szerint a hangsúly nem a dolgozatok eredményén van (bár a dolgozatnak nagy szerepe van a TDK-tagok szempontjából). A lényeg a kutatási módszerek elsajátítása, a kutatási folyamatának részletes megismerése.

A Tudományos Diákkörben tehát — ez a cél — vegyen részt minden olyan hallgató, aki a mindennapi tankötelezettségén túl időt tud biztosítani magának, bizonyos kutatási területen való tevékenységre. Ki kell használni minden lehetőségeket a tanszékeken, szem előtt tartva azonban, hogy a TDK-ban elsősorban a minőségi munkán van a hangsúly.

A fentiekből következik, hogy a TDK fejlesztésénél feltétlenül szükség van arra, hogy az állami vezetés a TDK irányításában nagyobb súlyt vegyen részt. Ezen a téren már történt előrelépés — s reméljük, hogy ezt — a BME példájához hasonlóan — elősegíti a TDK munkáját.

Közvetlen feladatként itt áll előtünk az 1965. áprilisában megrendezésre kerülő Jubileumi Országos Tudományos Diákköri Konferencia.

„ORVOSEGYETEM”, BUDAPEST: A ciklikus oktatásról

A gyakorlati oktatás új formájának az a lényege, hogy az oktatási rend által megszabott gyakorlati óraszámokat egy klinikai tudományágból egyhuzamban kapják meg a hallgatók. Beosztást nyernek egyenként a klinikák és a kórházak orvosai mellé, ahol módjukban lesz az orvoslás gyakorlatának légkörébe megismerkedni.

A klinikai és kórházi orvosok gyakorlati tevékenységének megfigyelésével és megfelelő mértékben az abban való részvétel segítségével gyakorlati képzsük feltétlenül jobb lesz, mint eddig volt.

Ez a megoldás az eddigi csoportos oktatást megszünteti. Az oktatók tehát nem csoportok élén fognak állni, hanem külön órákat tartanak, hanem egész tevékenységük ideje alatt állandóan oktatók lesznek.

A negyedik évfolyam első félévéről valamennyi átvihető gyakorlati órát a második félévre csoportosítottuk és helyükre a második félévről az első félévre ugyanannyi elméleti órát vittünk át. Így az első félév inkább elméleti, a második félév pedig inkább gyakorlati szemeszterre vált, anélkül, hogy az összórászám vagy a vizsgarend változott volna.

Bizonyos kikerekítéssel a hallgató második félévi tizenöt órási hetét — figyelembe véve az eddigieket — így áll össze: öt hét belgyógyászati, három hét szülészeti, három hét sebészeti, két hét fogászati és két hét bőrgyógyászati gyakorlat. Nyereség a régi rendszerrel szemben az is, hogy a hallgató egész délelőtti egy helyen marad, nem veszít időt a különböző tanszékek és gyakorlati helyek közötti „cikázással” közlekedéssel.

„MEZŐGAZDASÁGI MERNÖK,” GÜDÖLLŐ:

Milyen programot ígér a KISZ-Klub?

A mezőgazdaságtudományi kar KISZ-klubja október 16-án nyílik meg, az első évek szavalóversenyével. Programja nem túl dús, de ha a pénteki klubesteket, előadásokat sikerül színessé, változatosabbá, a közérdeklődésre számot tartóvá tenni, akkor feltétlenül léptünk egyet előre az eddigiekhez képest. Egyelőre a program csak néhány témát jelöl meg konkrétan, mint például az október 30-i külföldi élménybeszámoló (népi táncosaink franciaországi útja, egyéni kirándulás Európán át Londonba stb.), a november 13-i Villon-estet (a kar irodalmi színpadának előadójaként), a december 4-i mikulásestet. A tavalyiaktól okulva, a már hagyományossá vált irodalmi-zenei vetélkedő elődöntőjét — időben — november 27-én bonyolítják le.



MŰHELY

Az Orvosegyetem Gazdasági Igazgatóságához tartozik az ún. karbantartó műhely. Dolgozói kőművesek, festők, vízvezeték szerelők stb. — szóval karbantartók. Nagy szükség van munkájukra, mert az egyetemen mindig van rossz csap, omladozó fal, nem működő lift, tehát amit javítani kell, ill. legalább fontos lenne: karbantartani. Dolgoznak is ezek a magyarok minden igyekezetükkel, csak...

Már hosszabb ideje az a helyzet, hogy százsámra (néha az ezret is eléri) halmozódnak az igénylések. Sok helyen van kisebb-nagyobb hiba. Rendszerint mindenütt sürgős, de nem jutnak oda időben a javítók! Miért? A válasz egyszerű: az emberi teljesítőképesség csak annyi, amennyi! Nem futja többre erejük és idejük! Kicsi ez a létszám! Több mint egy évtized alatt sokat gyarapodott az egyetem olyan téren, ahol nekik kellene javítani, de Ok — legalábbis létszámában — semmit nem fejlődtek. Így érthető miért nem győzik az igényléseket kielégíteni.

Valószínű azért nincs több ember, mert keretszám, norma vagy egyéb megkötöttség csak ennyit engedélyez. Fel kell azonban vetni a kérdést: helyes ez így? Nem! Tényleg megkötöttség annak a kb. még 10-12 szakmunkásnak a munkabérére? Nem! Sőt! Lényegesen több kár keletkezik a szakemberhiány miatt. Miért van akkor így? Nem egyszerű az biztos, de kívánatos lenne, ha ezt az is belátnák, akik ezen segíteni tudnának. Az egyetemen folyó munka zavartalanul történjen, az egyik fontos láncszeme a műhely. Segíteni kell problémáinkon hogy ne vívjanak még évekig Dávid-Góliát harcot az igénylésekkel!

—KASZA—

A HALLGATÓ SZEMÉVEL

Bölcsészek, tanárjelöltek

Az egyetemi berendezés valami hatalmas plusz és minusz, mert az élet egyetemében a diák félig felnőtt, félig nem, ödög, lézeng. No de mégis, evés közben jön meg az étvágy. Az „ittmaradtak”, — akiknek az egyetemi kollégiumi „viszontagság” hovatovább már elzárt-ságot jelentett (és ez is okozhat egyfajta lehangolást, „pesszimizmust”), — az ötödik évben kezdenek kikerülni az életbe. És pontosan a tanítás révén. Volt középiskolai tanáraink mondják, nekik mennyi nehézséget okozott a négyéves képzés: az órára járás, hospitálás, tanítás, közben a szakdolgozat készítése, minden együtt, tömören sűrítve. Jelenleg az ötödik év több életszerűsége ad, több segítséget, hogy az élet egyetemében urra legyen az ember. A munka segítségével elsősorban a diákok nyújtják alkukat tanítónak, és közelebből megismerhetünk, mint volt középiskolai tanáraink annak idején. De sokat köszönhetünk a módszertani szemináriumoknak is, ahol az oktatás problémáját boncolgatjuk, továbbá a szaktanárainknak. Több jelt ideges, kapkod az órán, de ez a munka láza — mondja nekünk például Téglás J. Béla szakvezetőnk — és ez jó, ha van, mert hozzátartozik ahhoz, hogy valaki tud hinni a dolgában. Nyugodt lélekkel legyenek természetesebb — tanácsolja. Lelkileg kell közel kerülni a gyerekekhez. Elsősorban erre törekedjenek. A gyerekekben fejlődjön ki a nyugodt, bátor látásmód, de ne a feltűnő vágyás. És ezt sohasem érhetjük el a rémenős szigorral, hanem csak a céltudatos következetességgel.

Tanárrá lenni igen nagy feladat, százak és százak egyéniségének alakulásáért vagyunk felelősek. Száz és száz gyereket nevelhetünk „jóvá” avagy „rosszá”.

Módszertani szemináriumokon is halljuk: ma a modern társadalom életszerűbb, gyakorlatiasabb oktatást követel világszerte, így nálunk is. Erre azonban csak gondos, alapos felkészültséggel lehetünk alkalmasak.

A „jó tanár” elsősorban egyéniség kérdése. A tanár legyen színes, gazdag egyéniség, nem lehet emberkeket formálni, paragrafikussá hozzáállással, illetve lehet, de ott elvész a lélek, az emberség.

Miért fontos tehát számunkra különösen most, manapság az ötödik év?

Iskoláink, ahogy kikerülünk, nemsokára új tantervet kapnak. Az új oktatási rendszer erősebben nevelő jellegű lesz, igényes műértökké és művelőökké, rendszeres olvasókká kell nevelni az iskolásokat, törekednünk kell az élménynyújtásra, az oktató, nevelő, képző munkát az esztétikai nevelés eszközrendszerének teljes mozgósításával kell végeznünk.

Ehez a nagy feladathoz nyújtanak segítséget a módszertani szemináriumok vezetői, a szaktanárok, és nem utolsósorban alkiket máris oktatunk, a középiskolai vagy általános iskolai diákok.

Rideg István

Húsz éve

A demokratikus ifjúsági mozgalom kibontakozása Szegeden a felszabadulás után



A Vörös Hadsereg 1944 szeptember — októberi felszabadító hadműveleteinek eredményeként a Tiszántúlon és a Duna-Tisza köze déli részén kezdődött meg az országban először a demokratikus erők összefogása, a helyi hatalmi szervek megalakítása, az üzemekben, gyárakban, földekben és közhivatalokban a háborús károkat helyreállító és alkotó munka.

Ebből a munkából az ifjúság többsége is részt kért. Felszabadulva az ellenforradalmi rendszer hamis, képmutató, „szébb jövőt” ígérő, de helyette munkanélküliséget, ÁDOB-ot, gyilkos háborút nyújtó elnyomása alól, megvalósíthatónak látta a legszébb terveit és céljait.

Az országban először Szeged ifjúsága tette meg az első lépéseket a felszabadulás után szabadon kibontakozó, forradalmi hagyományokra épülő demokratikus ifjúsági mozgalom felé.

A kommunista párt helyi szervezetének kezdeményezésére 1944. október 20-án alakult meg Szegeden a Kommunista Ifjúsági Szövetség.

Magyarországon ez volt az első legális ifjúsági szervezet, amely szabadon dolgozhatott. Testvérszervezete, a Budapesten 1944. október 28-án újjalakult Kommunista Ifjúság Szövetsége csak illegális körülmények között szervezhetette a fegyve-

res nemzeti ellenállásban való részvételét.

A Szegeden megalakult Kommunista Ifjúsági Szövetség a kommunista párt szegedi szervezetével szorosan együttműködő ifjúsági szervezetként kezdte meg munkáját.

Programját tüzte ki az ifjúság különböző rétegeinek mozgósítását és összefogását a kommunista párt célkitűzéseinek megvalósításáért.

Feladatának tekintette az ifjúság politikai és kulturális nevelését, felvilágosítását, az ellenforradalmi rendszer ifjúsági vezetőinek és módszereinek leleplezését. Megváltozott körülmények között folytatta azt a munkát, amelyet az illegális helyzetben kényszerített kommunista és szervezett munkások legjobbjai végeztek az ifjúság nevelésében a felszabadulás előtt. Elvi célkitűzései és programja alapja lett később az egész ország demokratikus ifjúsági mozgósító Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség programjának. De forradalmi hagyományait méltán örizte meg célkitűzéseiben a szocializmus építéséért harcoló mai ifjúsági szervezet a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség is.

1944. november 5-én a felszabadult területeken megalakult pártszervezetek irányítására Szegeden megalakult a Magyar Kommunista Párt Központi Vezetősége. A kommunista párt központi vezetésének Szegeden dolgozó része és a szegedi, orosházi, hódmezővásárhelyi, makói pártszervezetek vezetőinek első együttes ülésén fontos feladatként jelölték meg az ifjúsági szervezését. „Nem lehet számunkra közömbös, hogy mi lesz az ifjúsággal — olvashatjuk az ülés jegyző-

könyvében. — Nem kell külön ifjúsági szervezete létesítenünk. Demokratikus ifjúsági szervezetre van szükség, amely demokratikus irányelvek alapján egyesíti a munkás-, paraszt-, és diákifjúságot.” De ekkorra már megindul a szegedi ifjúság különböző rétegeinek szervezkedése, önálló ifjúsági szervezetekbe való tömörülése.

Novemberben megalakult a szegedi középiskolás diákság külön ifjúsági szervezete az Antifasiszta Diákszövetség, amely összefogta a szegedi középiskolásokat, szervezte politikai képzésüket, kulturális életüket.

Az egyetemen, amely már novemberben megnyitotta kapuit, megszűntek a régi egyetemi fasiszta diákegyesületek és megkezdődött az egyetemi ifjúság haladó elemeinek szervezkedése. Megalakult a Nemzeti Paraszt-párt ifjúsági szervezete és a tanonciskolai Leányegylet is, amelyek haladó szellemű, demokratikus program alapján dolgoztak és később aktívan részt vettek az egységes szegedi ifjúsági szervezet megalakításában is.

1944. november 19-én a Magyar Kommunista Párt Szegeden működő központi vezetésére a szegedi párttaggyűlés elé terjesztte a párt akcióprogramját. A taggyűlés határozatban foglalt állást a program mellett és a végrehajtás érdekében célul tűztek ki a szegedi demokratikus erők összefogását. November 30-án nyilvánosságra hozták „Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének programját”, amely körvonalazta az új demokratikus állam alapjainak lerakását.

Az a tény, hogy az ország demokratikus újjászületé-

sének programja Szegeden bontakozott ki, hogy itt került nyilvánosságra először az egész ország demokratikus erőt összefogó, terveit, elképzeléseit kifejező akcióprogram. Igen nagy hatással volt Szeged népére és nem utolsósorban az ifjúságra. Felfűl a politikai és kulturális élet az ifjúsági szervezetekben. Az új helyzetben ismét a Kommunista Ifjúsági Szövetség áll a szegedi ifjúság élére. Felhívással fordul ifjúságához, hogy támogassa a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front programját.

E mozgósító felhívással az egységes demokratikus ifjúsági mozgalom megteremtésének gondolatát újabb állomáshoz érkezett. A kommunista párt által meghirdetett és a többi demokratikus párt által is elfogadott egyszerű program lekecsfette a fiatalokat, s a szövetség valamennyi ifjúsági réteghöz szóló felhívása nyomán a többi ifjúsági szervezetben is érelődött az egységes gondolata. Egyre kevesebben voltak azok, akik összeegyeztethetetlennek tartották a munkás-, paraszt-, és diákifjúság érdekeit. A Kommunista Ifjúsági Szövetség egyre sürgetőbbben veti fel az ifjúsági egység megvalósítását. „Aki figyelemmel kíséri a szegedi eseményeket, megelégedéssel tapasztalhatja, hogy a politikai élet egyre jobban megélénkül” — írja a KISZ egyik vezetője, majd így folytatja: „Örvendek az a tény, hogy a demokratikus pártoknál kívül az ifjúság is egyre többet hallat magáról. Úgy hisszük egyetlen igaz magyar ember előtt sem vitás, az ifjúságnak is kell politikálni. Eredményesen csak úgy foghatunk hozzá feladataink elvégzéséhez, ha minden erőt összefogunk.